Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2025/2131(INL)

2.9.2025

PROIECT DE RAPORT

conținând recomandări adresate Comisiei referitoare la Directiva privind tranziția justă în lumea muncii: asigurarea creării de locuri de muncă și revitalizarea economiilor locale
(2025/2131(INL))

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

Raportoare: Jana Toom

(Inițiativă – articolul 47 din Regulamentul de procedură)

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

ANEXĂ LA PROPUNEREA DE REZOLUȚIE: RECOMANDĂRI PRIVIND CONȚINUTUL PROPUNERII SOLICITATE 8

ANEXĂ: DECLARAȚIE PRIVIND CONTRIBUȚIILE.....9

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

conținând recomandări adresate Comisiei referitoare la Directiva privind tranziția justă în lumea muncii: asigurarea creării de locuri de muncă și revitalizarea economiilor locale
(2025/2131(INL))

Parlamentul European,

– având în vedere articolul 225 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),

– având în vedere avizul Comisiei pentru afaceri juridice privind temeiul juridic propus,

– având în vedere articolele 47 și 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere articolele 4, 9, 46, 149, 151, 153, 162, 164, 174-178 și 349 din TFUE,

– având în vedere comunicarea Comisiei din 11 decembrie 2019 privind Pactul verde european (COM(2019)0640),

– având în vedere comunicarea Comisiei din 4 martie 2021 intitulată „Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale” (COM(2021)0102),

având în vedere Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență[1] (MRR), având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1056 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului pentru o tranziție justă[2] (FTJ),

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de instituire a Fondului social european Plus (FSE+) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1296/2013[3],

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/691 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 privind Fondul european de ajustare la globalizare pentru lucrătorii disponibilizați (FEG) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1309/2013[4],

având în vedere Regulamentul (UE) 2023/955 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de instituire a Fondului social pentru climă și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1060[5],

– având în vedere Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din

[1] JO L 57, 18.2.2021, p. 17.
[2] JO L 231, 30.6.2021, p. 1.
[3] JO L 231, 30.6.2021, p. 21.
[4] JO L 153, 3.5.2021, p. 48.
[5] JO L 130, 16,5,2023, p. 1.

13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului[6],

având în vedere raportul lui Mario Draghi din septembrie 2024 privind viitorul competitivității europene („Raportul Draghi”),

– având în vedere Foaia de parcurs privind locurile de muncă de calitate,

– având în vedere Recomandarea Consiliului din 2022 privind asigurarea unei tranziții echitabile către neutralitatea climatică,

– având în vedere raportul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A10-0000/2025),

A. întrucât tranziția verde și cea digitală au un efect transformator profund asupra economiilor, regiunilor și locurilor de muncă din Europa; întrucât asigurarea unei tranziții efective către o economie neutră din punct de vedere climatic și digitalizată și reducerea dependenței de aprovizionarea cu energie sunt elemente esențiale pentru sustenabilitatea, creșterea și competitivitatea Europei; întrucât succesul final al dublei tranziții va depinde în mare măsură de faptul dacă tranziția va fi justă și incluzivă pentru lucrători, întreprinderi și regiunile afectate;

B. întrucât gestionarea tranziției către o economie neutră ca emisii de dioxid de carbon presupune nu numai să se sprijine tranzițiile către noi locuri de muncă în sectoarele emergente, ci și să se păstreze și să se adapteze locurile de muncă și sectoarele existente la industriile și tehnologiile neutre ca impact asupra climei și curate, în folosul oamenilor care trăiesc în zonele afectate; întrucât este important ca lucrătorii și persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă să se simtă sprijiniți în efortul de a trece cu bine prin tranziție, astfel încât aceștia să poată înțelege și accepta mai bine obiectivele strategiei 2050;

C. întrucât, deși o serie de inițiative legislative și nelegislative importante ale Uniunii vizează sau pot contribui la modul în care este tratat impactul dublei tranziții (în special Mecanismul pentru o tranziție justă, FTJ, Uniunea competențelor, Fondul pentru atenuarea impactului social al acțiunilor climatice, FSE+ și MRR), rămân lacune în cadrul legislativ și de politici în ceea ce privește dificultățile la locul de muncă, drepturile lucrătorilor, protecția socială și dialogul social; întrucât numai măsuri întreprinse la nivelul Uniunii pot asigura o valoare adăugată reală și o convergență socială ascendentă concomitentă, transformând promisiunea de „a nu lăsa pe nimeni în urmă” în realitate;

D. întrucât, în raportul Draghi, deficitul persistent de competențe este identificat drept unul dintre obstacolele ce se află în calea inovării, a adoptării tehnologiilor și a eforturilor de decarbonizare, ceea ce împiedică, la rândul său, creșterea și competitivitatea; întrucât în raportul Draghi se constată că aproape 80 % din întreprinderile mici și mijlocii întâmpină dificultăți atunci când doresc să găsească lucrători cu competențele de care au nevoie; întrucât în raportul Draghi se subliniază, de asemenea, că trebuie să se asigure o

[6] JO L 275, 25.10.2003, p. 32.

coordonare strânsă între creșterea productivității și incluziunea socială, sistemelor de protecție socială ale statelor membre revenindu-le un rol esențial în cadrul tranziției în ceea ce privește asigurarea unor servicii publice eficace, protecția socială, locuințele, transporturile și serviciile de îngrijire a copiilor,

1. subliniază că tranziția reușită către surse de energie și industrii mai sustenabile va juca un rol major în competitivitatea pe termen lung a întreprinderilor din Uniune pe piața mondială; subliniază că trebuie să se asigure faptul că întreprinderile și lucrătorii sunt bine pregătiți pentru a profita de oportunitățile generate de trecerea la soluții noi și inovatoare; consideră că este indispensabil un cadru obligatoriu care să corespundă provocărilor și oportunităților unei tranziții juste la locul de muncă, pentru a se asigura standarde comune minime care oferă claritate și structurare atât pentru lucrători, cât și pentru angajatori în procesul de pregătire pentru schimbări și de gestionare a acestora și, în cele din urmă, pentru a îmbunătăți reziliența, competitivitatea și convergența socială ascendentă a Uniunii; subliniază că regiunile pot sprijini tranziția justă combinând protecția socială, diversificarea economică și coordonarea teritorială, ceea ce va reduce efectele negative și va promova o dezvoltare mai incluzivă;

2. subliniază că impactul decarbonizării asupra ocupării forței de muncă depășește reducerile din sectoarele legate de combustibilii fosili și va avea un impact mai general în ceea ce privește redefinirea locurilor de muncă și tranziția generală a pieței muncii; subliniază că apropiata actualizare a Planului de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale și noua foaie de parcurs pentru locuri de muncă de calitate trebuie să includă o serie de măsuri legislative și nelegislative concrete, care să îmbunătățească în mod palpabil condițiile de muncă, sănătatea și siguranța, includerea în negocierile colective și formarea și competențele lucrătorilor și ale persoanelor care desfășoară o activitate independentă; subliniază, de asemenea, că astfel de măsuri reprezintă o oportunitate de a ajuta angajatorii din Uniune, în special IMM-urile, să își mențină și să își îmbunătățească competitivitatea, asigurând un cadru clar pentru pregătirea pentru schimbări și gestionarea acestora în parteneriat cu lucrătorii, și să investească în educația și formarea profesională (EFP) și în perfecționarea și recalificarea lucrătorilor, pentru a răspunde deficitului de competențe și de forță de muncă, care împiedică productivitatea și creșterea economică;

3. invită Comisia ca, în urma consultării partenerilor sociali, să propună o directivă pentru a asigura o tranziție justă în lumea muncii și pentru a facilita tranziția Uniunii către o economie sustenabilă, neutră din punct de vedere climatic și digitală; consideră că această directivă ar trebui să includă măsuri care să asigure, printre altele:

   (a) un cadru specific pentru pregătirea de schimbări și gestionarea acestora prin informarea și consultarea în timp util a lucrătorilor și a reprezentanților acestora, prin dialog social și prin negocieri colective;

   (b) dreptul individual la formare gratuită pentru lucrători în timpul programului de lucru;

   (c) instituirea unor strategii naționale pentru o tranziție justă;

   (d) elaborarea de programe de sprijin pentru întreprinderi și promovarea unor planuri de tranziție la nivel de întreprindere;

(e) o structură de monitorizare care să poată genera o analiză prospectivă strategică;

4. subliniază că pregătirea pentru schimbare și gestionarea acesteia sunt esențiale atât pentru angajatori, cât și pentru lucrători în realizarea cu succes a tranziției verzi și înfruntarea cu succes a provocărilor economice generate de evenimente geopolitice nefavorabile; subliniază că planificarea tranziției poate preîntâmpina în mod proactiv disponibilizările, poate înzestra întreprinderile cu o reziliență de durată și poate valorifica în mod optim resursele disponibile; subliniază că planurile trebuie elaborate în cadrul unui dialog social, cu respectarea deplină a dreptului la informare și consultare; solicită, în acest sens, o revizuire a cadrului legislativ privind informarea și consultarea, pentru a se asigura că acesta corespunde obiectivelor urmărite în contextul dublei tranziții; subliniază că întreprinderile trebuie stimulate să își elaboreze propriile planuri de tranziție;

5. subliniază că deficitul de lucrători calificați poate fi redus în mod semnificativ numai prin asigurarea disponibilității unor posibilități de formare și a accesibilității acestora; subliniază că orarul cursurilor de formare, responsabilitățile familiale și costurile reprezintă principalele obstacole pentru lucrătorii care doresc să se formeze[7]; este ferm convins că asigurarea dreptului individual al lucrătorilor la formare gratuită în timpul programului de lucru poate ajuta lucrătorii să depășească aceste obstacole și le poate asigura angajatorilor o sursă de lucrători calificați previzibilă și stabilă;

6. subliniază că statele membre trebuie să sprijine întreprinderile și lucrătorii prin strategii și politici generale pentru o tranziție echitabilă la nivel național; subliniază că aceste strategii naționale ar trebui să prevadă impactul tranzițiilor asupra anumitor sectoare și a forței de muncă și ar trebui să stabilească o gamă cuprinzătoare de măsuri transversale prin care să se atenueze acest impact; evidențiază importanța elaborării unei viziuni și a unei strategii pe termen lung pentru tranziția economică la nivel local, fiind implicați actori din sectoarele public și privat și societatea civilă; subliniază că investițiile directe în inovare și îmbunătățirea atractivității regiunilor prin modernizarea infrastructurii, a serviciilor publice și a condițiilor cotidiene sunt necesare pentru a păstra lucrătorii și a genera locuri de muncă de calitate;

7. reamintește că IMM-urile sunt principalii generatori de locuri de muncă durabile la nivel local; subliniază că trebuie îmbunătățit accesul IMM-urilor la finanțarea tranziției, inclusiv prin autorizarea unor mecanisme de grupare pentru accesarea fondurilor și a asistenței tehnice, care le vor ajuta la conceperea și asigurarea conformității proiectelor; îndeamnă statele membre și autoritățile regionale să instituie și să consolideze programe de sprijin pentru întreprinderi în regiunile afectate, pentru a ajuta întreprinderile nou-înființate și IMM-urile să se dezvolte și să aibă succes; subliniază că măsurile de stimulare a investițiilor pot contribui la atragerea întreprinderilor în regiunile vulnerabile;

8. constată că lipsesc date exacte privind numărul de locuri de muncă pierdute, create sau afectate de dubla tranziție; subliniază importanța anticipării schimbărilor de pe piața muncii și a tendințelor în ceea ce privește competențele necesare, pentru a se putea

[7] Employment and Social Developments in Europe 2024 (Evoluția ocupării forței de muncă și a situației sociale în Europa), Comisia Europeană, p. 20.

răspunde cu politici eficace; cere să fie înființat un veritabil Observator al UE pentru o tranziție echitabilă, care să colecteze date relevante și să analizeze impactul politicilor de tranziție;

9. solicită ca propunerea de directivă să fie însoțită de o versiunea revizuită a Fondului pentru o tranziție justă pentru perioada de programare de după 2027, asigurându-se că acesta funcționează în cadrul gestiunii partajate și al principiilor parteneriatului, cu un buget majorat; subliniază că noul fond ar trebui să sprijine angajatorii în asigurarea dreptului lucrătorilor la formare, precum și în punerea în aplicare a planurilor de tranziție la nivel de întreprindere; insistă ca finanțarea tranziției să conțină condiționalități sociale, pentru a sprijini incluziunea;

10. invită statele membre să asigure o finanțare suficientă pentru competențe și programe de formare profesională de calitate, ca investiție pe termen lung în productivitatea, creșterea și competitivitatea lucrătorilor și întreprinderilor; invită statele membre să valorifice strategic, cu sprijinul Comisiei, instrumentele existente ale Uniunii, în special Garanția de competențe, pentru a realiza Uniunea competențelor; invită statele membre să utilizeze o proporție mai mare din veniturile provenite din sistemul național de comercializare a certificatelor de emisii pentru formarea lucrătorilor și realocarea forței de muncă; invită Comisia să analizeze modalitățile în care parteneriatele public-privat dintre statele membre și întreprinderi pot finanța formarea, recalificarea și perfecționarea lucrătorilor, în special dreptul la formare pentru lucrătorii individuali, și să emită orientări cu privire aceasta;

11. subliniază că pentru a sprijini lucrătorii în perioadele de tranziție este esențial să existe plase de siguranță socială și sisteme de protecție socială puternice; invită statele membre să își modernizeze și să își consolideze sistemele și serviciile de protecție socială, pentru a asigura reziliența în fața șocurilor generate de dubla tranziție care afectează piața muncii;

12. subliniază că impactul asupra ocupării forței de muncă va fi diferit de la o regiune la alta și de la o populație la alta; subliniază, în acest sens, că cetățenii și părțile interesate locale trebuie implicate și dotate cu instrumentele necesare, astfel încât să poată juca un rol activ în procesul de tranziție; subliniază că autoritățile publice trebuie să inițieze consultări strategice și o cooperare cu partenerii sociali în timpul gestionării tranziției; subliniază că o participare efectivă poate fi asigurată prin consultări într-un stadiu timpuriu și prin acordarea unor mandate clare și a drepturilor de vot partenerilor sociali, IMM-urilor, societății civile și tineretului, în cadrul organismelor de coordonare regionale;

13. solicită Comisiei să prezinte până la 31 ianuarie 2027, în temeiul articolului 153 alineatul (2) litera (b), coroborat cu articolul 153 alineatul (1) literele (a), (b), (e) și (h) din TFUE, o propunere de directivă privind tranziția justă la locul de muncă, pe baza recomandărilor din anexă;

14. consideră că implicațiile financiare ale propunerilor solicitate ar trebui să fie acoperite prin alocările bugetare existente;

15. încredințează Președintei sarcina de a transmite Comisiei și Consiliului prezenta rezoluție și recomandările din anexă.

ANEXĂ LA PROPUNEREA DE REZOLUȚIE:
RECOMANDĂRI PRIVIND CONȚINUTUL PROPUNERII SOLICITATE

O directivă europeană pentru o tranziție justă în lumea muncii: asigurarea creării de locuri de muncă și revitalizarea economiilor locale

Parlamentul European consideră că viitoarea propunere legislativă de directivă privind tranziția justă în lumea muncii: asigurarea creării de locuri de muncă și revitalizarea economiilor locale, ar trebui să respecte următoarele principii și obiective:

Recomandarea nr. 1: Obiectivul general al propunerii

Obiectivul general al propunerii este de a stabili un cadru de măsuri de politică al Uniunii, care să poată fi pus în practică în regiunile afectate de tranziția verde și cea digitală, cu scopul de a asigura o tranziție echitabilă din punct de vedere social și incluzivă și de a crea de locuri de muncă de calitate.

Recomandarea nr. 2: Forma propunerii

Propunerea ar trebui să ia forma unei directive.

Având în vedere că pentru atingerea acestui obiectiv este necesar un pachet cuprinzător de măsuri, propunerea ar trebui să conțină elemente privind următoarele aspecte:

(a) condițiile de muncă;
(b) integrarea persoanelor excluse de pe piața forței de muncă;
(c) informarea și consultarea lucrătorilor;
(d) îmbunătățirea mediului de muncă, pentru a proteja sănătatea și siguranța lucrătorilor.

Recomandarea nr. 3: Obiectul propunerii

Propunerea ar trebui să se axeze pe următoarele măsuri de politică:
(a) instituirea unui cadru specific care să asigure pregătirea pentru schimbări și gestionarea acestora în regiunile și sectoarele care vor fi afectate de tranziție, pe baza principiilor informării și consultării, dialogului social și negocierii colective;
(b) asigurarea, pe baza unei revizuiri a cadrului legislativ, a faptului că dreptul la informare și consultare al lucrătorilor și al reprezentanților acestora este aplicat efectiv în contextul tranzițiilor;
(c) stabilirea unui drept individual pentru lucrători la formare gratuită în timpul programului de lucru;
(d) stabilirea unor strategii naționale pentru o tranziție justă, cu un accent deosebit pe elaborarea unei viziuni pe termen lung pentru economiile și forța de muncă locale din toate regiunile afectate;
(e) dezvoltarea de programe de sprijin pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri și actorii locali, pentru a încuraja crearea de locuri de muncă la nivel local;
(f) asigurarea unei corelări între cererea și oferta de forță de muncă și de competențe prin utilizarea simultană a informațiilor privind piața forței de muncă, a unei colaborări mai strânse între actorii locali și organismele de formare și a promovării unor planuri de tranziție la nivel de întreprindere;
(g) crearea unei structuri de monitorizare care să pună la dispoziție analize prospective strategice privind impactul tranziției și evoluțiile de pe piața forței de muncă.

ANEXĂ: DECLARAȚIE PRIVIND CONTRIBUȚIILE

În conformitate cu articolul 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportoarea declară că a inclus în raportul său contribuții privind aspecte care țin de subiectul dosarului, pe care le-a primit pentru elaborarea proiectului de raport de la următorii reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu[1] sau de la următorii reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora:

1. Reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu
European Trade Union Confederation (ETUC)
2. Reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora
-

Raportoarea elaborează lista de mai sus pe propria răspundere.

În cazul în care în listă sunt identificate persoane fizice prin numele sau funcția lor ori prin ambele elemente, raportoarea declară că a transmis persoanelor fizice în cauză Avizul nr. 484 al Parlamentului European privind protecția datelor (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), în care sunt stabilite condițiile în care sunt prelucrate datele lor cu caracter personal, precum și drepturile legate de prelucrarea respectivă.

[1] Acordul interinstituțional din 20 mai 2021 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind un registru de transparență obligatoriu (JO L 207, 11.6.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).